

An de liende

is een elektrisch Stellingwarfs maandblad
van de stichting Stellingwerfs Eigen (sSe)

Oplage: 816 e-adressen
3de jaorgaank, nummer 6
Datum: 1 juni 2008

Redactie: Frank de Vries
Piet Bult

Aemels: info@stellingwerfs-eigen.nl
Webstee: www.stellingwerfs-eigen.nl
(Hier vien ie ok et archief van An de liende.)

ISSN : 1872-4108
NUR : 525
SSE : 0806

Verantwoordelikhied m.b.t. et copy- en auteursrecht van instuurd wark ligt bi'j de instuurder.
Copy- en auteursrecht van instuurd wark bin en blieven van de oorspronkelijke maeker.
De redactie/uitgever nemt gien verantwoordelikhied veur inzunnen wark!
Et deursturen van dit blad mag allieud zonder veraanderings.
Kiek op de laeste bladziede veur meer spulriegels.

De inhoud van disse maand:

• Inhoud	
• Van de redactie	3
• Agenda	4
• Karel de Grote	4
• Wussen jim dat	5
• Anansi (10)	6
• Daor ha'k me wat anhaeld	7
• Bolding vertelt (6)	8
• Ik geleuf et, ikke niet	11
• Drama in de Knienebargen	12
• Pelisiespeurneuze	14
• Sprokien	15
• Overgedienen	16
• Blotus	18
• Tattoo	20
• Jus talionis	21
• Isolement	22
• De laatste schakel	23
• De Vliegerstart	24
• Zonnebrille	26
• Taeltuun	27
• Dichtwark	28
• Rilke (5)	31
• De Stellingwarver Biebel	32
• Stelling van de maand	33

Van de redaktie

De 'Skrieversronte' (oeps!) slöt him an bi'j de 'Ried fan de Fryske Beweging'. De anleiding was – zo ston in de Liwwadder – de ankondiging van et 'Kristlik Frysk Selskip' om uut die Beweging te stappen. Et wodde mi'j zuver even zwat veur de ogen en bin dan ok mar even in de hangmatte liggen gaon te bekommen. Gelokkig ston op dezelde bladziede een kollum van oonze Jehan mit de titel 'Illusies'. Toeval..? Een goeie geleuvige geleuft niet in toeval, alles is veurbestemd. Mar in al die meer as dattig jaor van et bestaon mos de sSr toch niet al te vule van et Fries hebben? D'r moch alderdeegst nog gien boekien van Rink van der Velde - waor tiedens et sutelen in de Stellingwarven wel vraoge naor was – in de kroje. Nee, as d'r iene anti-Fries was dan was dat Pieter Jonker wel, he'k altied begrepen.

Mar now wodt et allemaole aandere want now P.J. niet meer mitdot hebben de Bloemhoffies - die an heitenkaante van huus uut al half-Fries binnen - et riek aliend. Daor komt nog bi'j dat de - sund een peer daegen - ni'je veurzitter van et bestuur van de Ronte, Ype Dijkstra http://fy.wikipedia.org/wiki/Ype_Dijkstra, van 1993 tot 2002 bestuurslid was van diezelde 'Ried'. Dat zodoende zal 't gaon en kommen wezen. Want et zal toch niet waor wezen dat ze heur ansluten omreden een kristelik gezelschap úút die beweginge stapt? En dan ok nog es krek op etzelde mement dat de sSr d'r toch nog es over naodaenkt om mit alderhaande veurweerden lichtkaans ok nog es mithelpen wil an de uutgifte van een kristelike (kiender) Biebel in 't Stellingwarfs. Now ja, et zal allemaole wel wat toevalen. Et het riekaans niet vule meer om hakken as aliend et binnenhaelen van subsidies uut wat een aandere hoeke. Wi'j waachten trouwens onderdehaand ok al weer een peer maond op een toezegd berichien van diezelde 'Skrieversronte' (oeps! Suver al wat Friesigs in de naeme) ...

De veurige maond - doe we nog niet wussen van '*de sSr goes Frysk*' - vreu'we om ok es wat in 't Fries te schrieven en dat es op te sturen naor bi'jglieks et Friese veertiendaegse i-blad Farsk <http://www.farsk.nl>. Et zal nog zwaor kalven want ze warken daor wel mit een redaksiekemmissie, mar ik hebbe alvast et (goeie?) veurbielid geven en een gedichien naor heur toestuurd. As de redaktie van Farsk et goed genoeg vint maek ik d'r lichtkaans nog wel es een Stellingwarfse vertaeling van; anders misschien ok wel. Wa'k mi'j trouwens ofvreug doe 'k et votstuurde, as et ok aandere-as-aandere is, zokke Stellingwarfse gedaachten in Friese woorden. Mien gevulde zegt mi'j dat liekewel Stellingwarfse meensken as Stellingwarfse woorden wat gemoedeliker binnen as de Fries en et Fries. An de aandere kaante het de Friese schriever aorig meer (poëtische) woorden veurhanen, liekt mi'j. Zoks kuj' trouwens zels ok bestuderen in et drie-taelige (te) kotte verhael 'Jus taliones'. De veurige maond in 't Fries, ditkeer in 't Stellingwarfs en de aandere maond ok nog es in et Nederlaans.

Veur now weer genoeg letters om te lezen en stof om mit in de hangmatte te liggen. Alle instuurders weer bedaankt veur de bi'jdrege. Wi'j hebben et in- en annenneer plakken weer graeg daon. Een protte wille d'r mit... of d'r omme...

pb

De 'Agenda' in dit e-blad kreeg eins wat te min daotums mit aktiviteiten anleverd en kon de naeme 'Agenda' dan eins ok niet waormaeken. We numen disse bladziede dan ok mar niet meer zo. As d'r oons wat toestuurd wodt dat d'r argens wat te doen is dan zuwwe dat vanzels wel op dit plak bekendmaeken, zoas ditkeer:

Op **zondag 8 juni** zitten Geke Faber en Hero Werkman bi'j Paul Hensen en Henk de Vries in et pergramme Huus en Hiem dat die zundag - in saemenwarking mit Radio Odrie van Oostaende - streekrecht uut de studio van Radio West-Stellingwerf Centraal in Noordwoolde komt en van 11:00 tot 12:00 ure lekaol of over et internet <http://www.radiocentraal.com> te beluusteren is.

Vrouw Faber was o.e. journalist, rooie PvdA vrouw, burgemeester en staotssiktaoris veur Laandbouw, Netuurbeheer en Viskeri'je (LNV) in et twiede kammenet van premier Wim Kok. Sund 1 oktober 2007 is vrouw Faber burgemeester van de gemiente Zaanstad. Hero Werkman was o.e. wethoolder en loco-burgemeester in Stellingwarf-Westaende en het de SDPerti'j in Westaende opricht.

Karel de Grote...

In een brief, bestemd voor rondzending aan bisschoppen en kloosters, schrijft Karel de Grote in 787, dat hij uit vele kloosters brieven ontvangen heeft waaruit blijkt dat de monniken een vroom leven leiden. Maar dan vervolgt hij:

'In de meeste van deze brieven troffen wij weliswaar een zeer goede en vrome gezindheid aan, maar ook een onbeschaafde wijze van uitdrukking omdat de nalatigheid in het studeren ten gevolge had, dat de schrijver niet in staat was aan datgene wat de innige vroomheid hem ingaf, zonder fouten uitdrukking te geven. Daarom maken wij er ons zorgen over, dat het gebrek aan schriftelijk uitdrukkingsvermogen gepaard gaat met een gebrek aan kennis van de heilige geschriften. En toch is het aan ons allen bekend, dat - waar fouten in de woorden reeds gevaarlijk kunnen zijn - fouten in de betekenis van de woorden nog veel bedenkelijker zijn. Wij manen u daarom aan de studie niet te verwaarlozen en in deemoed aan God uwe kennis te vermeerderen opdat gij de heilige geschriften gemakkelijk en met zekerheid kunt begrijpen. Omdat in de bijbel vele retorische figuren en wendingen voorkomen, is het onbetwistbaar, dat de lezer de betekenis daarvan des te beter zal begrijpen naarmate hij wetenschappelijk geschoold is.'

Bron: Grote Winkler Prins Encyclopedie, 8ste druk (1979-1984)

Wussen jim dat...

- De drugsmaffia ok al aktief is in de Stellingwarven.
- De euliepriezen daegeliks naor een ni'j rekord stromen.
- De grote graaiers niet meer te stoppen binnen, bliend en doof veur eerliker delen. Aliend veur heurzels meer en meer in de buse stikken.
- Kennis macht is, en een protte geld d'r bi'j nog meer macht geeft. Mar gezondheid en echt gelukkig wezen, daor vaeke niet mit saemengaoet. Levenskeunsteners niet vule geld neudig hebben.
- De voedselbaanken nog de hiel tied meer klaanten kriegen. Dat daor de omzet gruuit, zoj' zeggen.
- De familie Enschede (Nederlaanse gelddrokkers) nog wel es ofgeunstig wodden kunnen op de gelddrokkeri'j van Mugabe. Hi'j lat al briefies drokken van miljoenen, mar ze bin niet vule weerd. Hitler dee dat vroeger ok al.
- De gritten (grutto's) hier te laande verhungeren. Jonge kiwieten en haezen verpulverd wodden deur de cyclomi'jer. Ze willen et de vos en de schofferd (buizerd) wel op 'e kop geven, mar de meensken bin zels de veroorzaekers. Boeren seins zo hevig in de stront reuren, dat ze et leven d'r bi'j laoten.
- De Nederlaanse regering besleuten het om de klusterbom nog niet in de ban te doen. Nederlaand in de wereld bekend staot as et vierde laand dat et oorlogstuug promoot. D'r miljarden in omme gaon. Je zollen je toch schaemen.
- Et de iene zien brood mit dik beleg en de aander zien dood is, mit een protte verdriet veur de naobestaonden.
- Een grote horde z.n. intellektuelen heurzels en aanderen veurholen dat oorlogvoeren mit waopengekletter neudig wezen zol. Gewone meensken daor vaeks an twiefelen en et mar niet begriepen kunnen.

Henk de Vries

Anansi (10)

Wieshiedsaobel veur kiender van 8 tot 80...

Lessen in lienen

Meester Superspinne Anansi hadde honger. Geld moe'k hebben, docht hi'j, wie geld het, hoeft gien honger te lieden. Mar hoe koj' an geld? Ie kun d'r veur warken, aj' daor nocht an hebben, ie kun et stelen, aj' slecht binnen en ie kun et ok lienen, aj' teminste goeie kammeraoden hebben. Ik hebbe gien nocht om slecht te wezen, mar he'k wel genoeg kammeraoden, die wat veur een vrund overhebben? Zo zat Meester Superspinne Anansi te prakkeseren en et duurde niet lange of hi'j gong op pad om links en rechts geld te lienen. Omreden hi'j een mooie keuvel over him hadde, hadde hi'j al vlogge genoeg centen bi'j mekeer liend om een peer maonden lekker te eten en te drinken.

"Wanneer krie'k et weeromme?" Wat is dat now vervelend, vun Meester Superspin, da'k rondomme wao'k komme etzelde lietien altied heur: Wanneer krie'k et weeromme? Hoe kuj' wat weerommegeven waj' niet hebben? "A'k et niet weerommekrieg, maek ik je van kaant!" Daor mos Anansi omme lachen. Wie zee zoks stoms? "Ikke," gromde Tieger Tigri. "Mar dan zit ie nog zonder centen en mit een liek op 'e koop toe." "Kan me niks schelen," zee Tieger Tigri. "Dan wee'k in ieder geval daj' niet langer mooiweer speulen van mien centen."

Hèn, wat vervelend now, docht Anansi, now za'k toch wat uutvienen moeten. Hi'j leup de bos in om nao te daenken en wie leup hi'j daor tegen et lief? Een oolde, ienzeme, starvende olifant! "Ik waeke wel!" zee Anansi en hi'j gong naost Olifant Asaw zitten tot die wegreaekte en doe nam hi'j him vlogge zien huud of. Now nog een mooi verhael bedaenken, docht Anansi. En even laeter zee hi'j tegen himzels: "Ik heb et!" Hi'j struupte in de huud van de olifant en zag d'r staondebiens - klein as hi'j was - as een vermaegerd ziek beest uut. Zo zakkebaande hi'j et dörp in.

"Wat is d'r mit jow?" reup iederiene. "Wat ziej' d'r uut, pake Asaw, bi'j' ziek?" "Doodziek," kreunde olifant-Anansi, "doodziek, nog krek niet dood. Ha'k Anansi mar gienertied om mien geld vraogd." "Mar wat is d'r dan gebeurd?" vreug iederiene.

"Now, ie weten toch da'k Anansi centen liend hadde." "Ik ok, ik ok," reup alleman. "En now ha'k zels geld neudig en doe he'k et him weerommevraogd." "Wi'j ok, wi'j ok!" reup iederiene weer. "Mar doe wol hi'j et nog niet weerommegeven," zochtte olifant-Anansi. "An mi'j ok niet!" galmde et hiele koor van schuldeisers weer. "Ik maek je van kaant, reup ik." Daor wodde iederiene stille van.

Hiel zaachies zee Tieger Tigri: "Dat heb ik ok zegd. Daor he'k ok al es mit driegd."
"Ha'k et mar gienertied daon," steunde olifant-Anansi. "Anansi spi'jde op me..."
"Oooh..." Iederiene vuulde wat d'r kommen zol. "Sund die tied bin ik mezels niet meer.
Ik kan niet meer eten, ik vuul me zo ziek, ik vuul me zo ellendig. Waoromme he'k mien
geld toch weerommevraogd? Ha'k et mar niet daon!" "Zwatte keunst," wus iederiene.
"Ik gao weer naor de bos toe," zee olifant-Anansi. "Misschien kom ik wel gienertied
weeromme."

Iederiene zakkebaande naor huus. De aanderemorgens leup Anansi vrolik fluitend deur
et dörp. As hi'j iene tegenkwam, reup hi'j: "Aj' je centen weeromme hebben willen...
dan moej't mar zeggen heur, dan kuj't vademiddag wel bi'j me ophaelen!" "Nee, laot
mar, dat hoeft niet meer. Laot mar zitten," zee iederiene.

Wat is et toch prachtig aj' goeie kammeraoden hebben, docht Anansi, stapte bi'j de
Chinees binnen en bestelde een groot bod nasi-extra.

Vertaeld deur: vertaelmesienechien

Aander keer in de riegel Anansi: *Meer lessen in lienen*

Daor ha'k me wat anhaeld...

Jaoren leden kwam ik op een brulloft naost een vrouw te zitten die mi'j wel aorig toe
leek. Ze was allienstond, vertelde ze. Ik dus ok en spontaon neudigde ik heur uut om
es langes te kommen. Dat hadde ze goed in de oren kneupt.

Twie daegen laeter, half tiene gong de belle. Ik was nog an et brochieseten omreden ik
een aovendmeenske bin en daordeur laete van bedde of kom. En daor ston Marie, zo
hiette ze. Bontjassien an, grote hoed op, zo vleug ze mi'j om 'e nekke. Jasse uut, hoed
of, ze stiefelde mi'j veurbi'j de kaemer in. Besausd leup ik heur aachternao. Ik hadde op
de brulloft al zien dat ze goed in et vleis zat, mar dat mien kaemer zo klein was dat was
me niet eerder opvalen! Ze leup naor de veensterbaank, keek ofkeurend naor mien
bloemen en plokke d'r ok vot wat dooie bloempies uut. Wiels ze op mien stoel
daeleplofte, die kraekende protesteerde, zee ze da'k de bloemen versloonsde en dat ze
alle veertien daegen wel even langes kommen wol om ze te verzorgen. Ik leup naor de
keuken om koffie te zetten, pakte de koffiebuse uut et kassien en vot ston ze achter
mi'j. "Niet te vule scheppies, ik lus gien sterke koffie en ik moet suker en melk!" Wiels
ik twie bekers pakte vreug ze a'k gien koppies hadde! Bi'j et jongvolk van vandaege-de-
dag hadden ze allienstond mar bekers en daor hadde ze zo et mier an! Mien eigenweerde
daelde mit de menuut. Ik pakte koppies...

Ze is plakken bleven tot krapan twaelf ure. Naodat ze zegd hadde, dat ze 't de hiele dag
wel an tied hadde zag ik et zwark drieven en zee, da'k om half iene beslist vot mos!
Soms is zoks een leugentien om bestwil, mar disse vuulde as overleven!

Joukje

Bolding vertelt (6)...

Mien zesde verhaoltien uut de oorlogstied.

Noar schoele !!! De eerste dag: deurtrekken...

Now, 'tzul er dan van koom'n. Niet meer wat bi'j huus rondhangen mar alle dagen noar schoele, net zo as mien breur Geuchien. Die gunk noar Moppelt, op de fietse, gelieke mit dat zeuntien van Freins en Roefien.

Moe vund 'tmar griezelig veur mi'j mit al die drokte an de weg, kunne wel wat fietsen mar ik ware nog niet veule ewent en mit al die stadskiender doar paste ik ook helemoale nie bi'j. Volk een beetien varder van Moppelt stuurden de kiender noar 't schoeltien in de Oosterboer net veurbi'j ziekenhuus an de aandere kaante van de voart. Va har al ies mit iene van de olderkommissie eproot en op een oavend bint er toen een paar meinsen bi'j oes ewest. 'tMus net zo wein dat de schoele wat krap an kiender zat en ze mussen wel boaven de dartig bliieven um niet dichte te goan. Ze waren dus wel bliiede mit wat meer anloop. Wi'j woonden wel wat varre weg, mar ik kun binnendeur lopen en dan was ik er dachten zij in een half uurtien ak niet te veule douwelde.

De schoele begun um negen ure tot twaalf en dan weer van twi'j tot veere. Moe zei dat ze et warme eiten kloar zul hebben en dan ak tussen de middag genog tied um 'thuus te koom'n. Ze har er nog wel een zwoar heufd in dak zo varre lopen mus, mar va vund dat niet zo arg, toen hi'j zulf nog een jonchien was mus hi'j alle dagen heel wat meer of sjouwen. De eerste Maandag in Mei zult gebeuren. Mien moe was al een poosien in de weer e west um knap goed veur mi'j te hebben. De broekies van mien breur pasten wel aordig, mar de bloesies waren veul te laank in de mouwen. Ze was er al wat middagen mit ant tonten mar et gunk er niet arg noar 'tzin. Va har al verscheiden moal e zegt dat ze en neister uut Moppelt mus nemen. Hi'j har van kunde heurt die een hele goeie wus en veur een paar flessen melk, een stukkien vleis en wat eerpels deden meinsen uut de stad veule disse tied. Moe wol der eerst niet van weten, va hef deur e zet en vrouw Akkerman zul ien keer in de moand een dag bi'j oens koom'n neien.

Dat wievien kun der wat van heur! De olde Singer neimachinne ratelde mar an en ondertied preuten de vrouwen ook nog honderd uut. Ik musse der bi'j bliieven um geregeld te passen. Moe zat kousen te stoppen, 'tmanvolk sleet er heel wat an of. De vrouwlou harren het eerst wat oaver de slechte tieden had, mar mit lieverloa gung et oaver mi'j. Moe vertelde dak een noakomertien was, ze har e dacht dat Geugien de leste zul wein. Mar ze har al een poosien boekzeerte en was toen noa de heuiing noar de dokter e stapt, die al gauw deur har wat er an de haand was. Ale-meui'je uut De Wiek har al de aandere kiender op de wereld ebracht. Ze was now old en har al een paar joar niet meer e bakerd. Mar moe was noar heur vernuumd en ze wol nog best een keer mit helpen. Op een harfstige novemberdag was et zo varre en hef va mit peerd en wagen Ale-meui'je ophaalt.

Wi'j hadden nog gien electries en der was mar weinig lucht van de pietereulie laampe. 'tWas nog wel kiele kiele e west mar toch wel goed e goane. Ik ware wat borstig en een paar winters oardig minnig mit longontsteiking. De olde dokter was er verscheiden moal bi'j e haald en mien zusters mussen vake waken. Partie keren vreugen ze mekare of ik nog wel aosem haalde.

De neister vund dak now wel een flink kereltien ware veur mien leiftied. Moe zei ook dak et varre haalt harre, mar ze had mi'j ook altied goed veur de ogen hullen. De aandere kiender zeiden wel ies dak verwend ware. Mien va en moe vunden dat helemoele niet, deur de Duutsers en zo gungen wi'j niet zo vake uut naor aandere familie of gewoon ies een middag noar de speultuun en zuks. Speulkameroadties hak ook veule minder dan die aanderen.

Va har mi'j mit e neumen noar de klompenmaker en een paar mooie witte klompen veur mi'j uut ezocht. Ze waren wat roem, mar ik zul der wel in greuien, aans kunk altied eerst nog wel wat papier veur in stoppen. Moe har mi'j op een woensdag middag deur et land van Freins mit e neumen noar Jans en Jantien, die woonden op een boerengedoegien wat dichter bi'j et ziekenhuus. Ze hadden een machien Aaltien die een joar older was as mi'j en mit heur zuk naor schoele lopen. 'tWas best een aordig manj en ze zei tegen moe dat ze goed op mi'j zul passen. Ik kun haost niet zo lange wachten veur dat zo varre was. Mit cijverties waar ik al aordig goed, tot hondert tellen hak gien meuite en va gaf mi'j ook wel ies sommigeies. Dat dede hi'j vake onder 'tmelken, ik zatte dan op een melkenbaankie vlak bi'j hum en dan mus ik vertellen hoeveul vee wi'j hadden, niet allennig de koen, mar ook de pinken en kalvies en zuks. Ook de varkens en kiepen wol hi'j weten. 'tLeek wel of hi'j dat meneertien mit die zwarte leren jasse was. Ik kun et ABC ook wel, mar die boekies van Geugien wol ik leren leizen en doarumme mus ik neudig naor schoele! 'sAovens op bedde prakkezeerde ik vake oaver de schoele en ik ware bi'j toeren ook wel ies wat bange oaver al die ni'jigheid waor ik nie veule van of wus. Mien moe kun mi'j ook niet veule helpen, ze zei dak mar goed noar de juffer mus luusteren en dan zul et best goed goan.

Sloapen was niet veule van e komen de nacht veur de grote dag. Moe har de veurige oavend mien kleren al kloar e legd. De havermoutse bri'j smeuk niet zo goed as anders en veur acht ure waar ik de deure al uut. Moe har mi'j nog noa e zwaaid en acht e geven dak niks scheurde toen ik onder prikkeldroad van Freins zien laand deur kreup. Ze har mi'j nog wat noa e schreuwte mar ik har gien tied um doar noar te luusteren. Bi'j Jans en Jantien keken ze op dak er al ware, ze mussen nog eiten. Dat duurde wel een hele tied heur, mar ze waren best aordig tegen mi'j. Jantien wol weten of moe al an de schoonmaak begunt was en Jans vreug noar et vossien van Freins. Hi'j har heurt dat verkoft zul worden. Aaltien preut an ien stuk deur toen wi'j samen noar schoele leupen. Ik ware geleuf ik, een beechien stille. Toen wi'j oaver de brugge gungen kwamen der meer kiender bi'j oes lopen. Ze wullen natuurlik weten wie dat nijje ventien was, now Aaltien hef dat best uutelegd.

Op schoelplein waren der nog veule meer. Noa een poosien kwam de juffer en de meester noar buten. Hi'j klapte in de haanden en toen gung iederiene bi'j de deure stoan. De groten, die bi'j de meester zaten, gungen eerst naor binnen. 'tWas wel een heel gejoel en lawaai. 'tDuurde nog wel een poosien veur dat iederiene de jasse uut har en de klompen in een bakkien e zet hadden. De kiender die bi'j de juf zaten waren wel een stuk kalmer.

Veur dat wi'j de klasse in muggen har ze nog e wezen woar ai'j noar achteren kunnen goan. De jongen kunden argens tegen de mure pissen en der was een klein kamertien veur et aandere wark.

De juf har de eerste, twi'jde en darde klasse. De eerste klasse mug dichte bi'j het grote raam zitten. Wi'j waren mit zien vieven, allemoale jonges. Iederiene mus zien eigen name zeggen: Zeuntien van een arbeider, iene van de bruggewachter, die hadden ook een klein boeren gedoe en dan ook nog twi'j breurties, van een dike boer achter uut de Oosterboer. De darde klasse mus wat oaver de vekansie schrieven en de twi'jde maakten sommen uut een boekien. Toen die allemoale an't wark waren, kwamen wi'j an de beurte. De juf zei een hele boel, mar ik kunne heur mar slecht verstoan. Ze preut net as partie meinsen die wi'j wel ies an de deure kregen. Ik begreep wel dat wi'j mit de arms oaver mekare mussen goan zitten aw niks te doen hadden. Ze preut ook oaver speulkwartier en aj wat vroagen wollen mus ie de vinger in de lucht stikken. En niet eerder wat zeggen dan as zi'j zei dat 'tmug. Wi'j kregen allemoale een schrivvie en een potlood, ik zagge van aanderen dat ze de name der op zetten, hek toen ook mar e daone. De juffer lachte wel veule en har mi'j ook al wat oardig toe eknikt.

Van al die vrumde dingen waar ik wel wat reurig in de boek en ik musse gauw een keer noar 'thuusien toe. Mar ik dusse niet goed te vroagen, zul mar wachten tot speulkwartier. Aandere kiender mussen toen ook en ik kwame niet an de beurte. Ik ware gelukkig niet de ienigste die neudig mus want een grote vent uut de darde klasse har zien hand ook al op en reup dat hi'j niet lange kun wachten. Mar de juffer had mien hand ook e ziene en zei dat Henkie eerst kun goan. Doar was die aandere niet bliede mit.

Now de plee was wel wat aans dan bi'j oens, wi'j hadden een holten gevallegien boaven de koegruppe, mar dit was een deftig wit ding mit tegelties en zo. Een rollegien mit wit papier was zeker veur het ofveigen, jammer, thus gebruikten wi'j doar stukkies kraante papier veur. Mar goed mien hoge nood was gauw veurbi'j en toen kun die aander lawaaimaker goan. Die was zo weer terugge. „Juf, juf, et stinkt doar as een buunzing, dat jonchien hef niet deur e trukken en hi'j wees barre kwoad op mii'j. Iederiene gniesde en ze keken mi'j allemoale an. Ik wusse dak wat verkeerd e doane har en kreeg geliek een rooie kop. De juffer bleef er kalm onder „Henkie ga maar even met Jan mee dan kan die voordoen hoe het moet.” Toen wi'j um de middag noar huus leupen waren er nog wel een paar die mi'j ploagen wollen, mar Aaltien hef ze de wacht an e zegd en doar bleef et bi'j.

Mien va en moe ware ook barre ni'jsgierig hoe te goane was, ikke hebbe e zegt dat de juf wel oardig was, mar ik heur niet arg verstoan kun en wi'j harren ook nog gien leizen e leert. Van et aandere gevallegien hek mar niks lus e loaten. Va wol nog wel weten wie der bi'j mij in de klasse zaten, allemoale kiender van goed volk dacht hi'j.

Goed goan,
Henke

Ik geleuf et, ikke niet...

Lao'we zo now en dan es een stokkien uut de vertaelde biebelteksten deur et brillegien van een leek bekieken; hoe zuwwe trouwens ok aandere. De glaezen in dat brillegien bin seins helder, ok wel es wat smerig en ok wel es dikke besleugen, haost tot matglas wodden...

-.-.-.-

NBV, eek en zoere wien...

We wodden d'r wel es gek van mar de veurige maond kwawwe weer iene tegen... D'r staot in de laeste tekst van de NBV wel es een aandere tekst as in een veurige versie, zoas disse bi'jglieks in de eerdere versie

Johannes 19:29 *Er stond daar een vat water met azijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond.*

en naotied:

Johannes 19:29 *Er stond daar een vat zure wijn; ze staken er een majoraantak met een spons in en brachten die naar zijn mond.*

Zol een tonne vol waeter mit eek etzeldde wezen as een tonne mit zoere wien..? Et moet wel haost waor wezen, mar an de aandere kaante bin d'r toch ok grote verschillen in et recept, liekt oons zo toe. Een tonne mit waeter en mit eek kuwwe - zeg mar - binnen et ure leveren mit waeter uut de kraene en een peer flesvol eek uut de supermark mar hoe we zo gauw even an een tonne mit zoere wien kommen moeten zowwe zo gauw niet weten. Nao d'r een ure mit in de hangmatte ommetiesd te hebben vuwwe ok nog uut dat d'r overienkomsten mar ok een wezelijk verschil is:

- a) d'r is wien (gegist droevesap)
- b) d'r is zoere wien (deurscheuten gisting van droevesap)
- c) d'r is azijn (4 tot 15 percent azijnzoer in dat deurscheuten droevesap)
- d) d'r is edik (deurscheuten droevesap mit minder as 4 percent azijnzoer)

In et Stellingwarfs biwwe daar wat makkeliker in. We kennen wien, zoere wien en eek. Now ja, en dan vanzels ok bi'jglieks nog zulte (=vlees in 't zuur, vlees in azijn en karnemelk), mar dat dot d'r now even niet toe. We kennen in Stellingwarf trouwens ok vleeerbier (=aftreksel van vlierbloemen in water en azijn). As ze (et NBG) die 'water met azijn' now staonlaoten hadden dan hawwe dat vleeerbier mooi bruken kund vanzels.

Mar ja, de vraoge was eins: wat hebben ze Jezus now op dat spoonsien naor de mond brocht. Was et now waeter mit eek of toch zoere wien..? Et NBG twiefelde dan ok even. Et is dan eins ok gien wonder dat Boele Land d'r mit zien vertaeling van de Jehannes Passie ok wat mit ommetiesde. En wat moej'now geleuven..?

Ik geleuf et, ikke niet...

f&p

Drama in de Knienebargen...

Drama in de Knienebargen

Op 3 september 1923 werd vrouw Aaltje Capelle-ten Berge gevonden in de waterput naast haar huis. Wat later bleek is ze vermoord door haar zoon Jan. Het gebeurde in de Knienebargen, even ten zuiden van De Blesse. Hij wilde naar de kermis maar had geen geld en zijn moeder wou hem ook geen geld geven. Hij vermoordde zijn moeder en liet haar voorover in de put glijden zodat het leek alsof ze er was ingevallen. Een andere vrouw heeft het gezien en later verteld wat er precies gebeurd was. Zodoende werd hij toch nog veroordeeld en daar is een lied van. Het gaat op de wijze van “ de wereld der blinden ”.

Vraag: wie kent de wieze?

-1-

Wanneer een moeder met haar tedere ogen
Haar pasgeboren kindeke aanschouwt
Zij is zoo vreugdevol, zoo diep bewogen
Omdat ze zoveel van haar lieveling houdt
Zou deze moeder het kunnen geloven
Dat eens dat kindje opgegroeid tot man
Haar van haar diebare leven zou beroven
't Is ongelooflijk dat 't gebeuren kan

Refrein:

Een moeder is toch onze dierbaarste schat
Die we eenmaal zoo teder beminden
Oh mensen, als ik toch geen moedertje had
Kon ik geen vreugde meer vinden

-2-

Ze woonden samen in een aardig huisje
Een oude moeder met nog een vrouw en man
Hoe is het mogelijk dat in zulk een kluisje
Het tot die gruweldaden komen kan
Een houten hamer heeft die man genomen
Daarmee zijn oude moeder neergeveld
Is het waarlijk? Ach, hoe kan hij ertoe komen
Dat arme mens. Het zucht naar enig geld

<Refrein>

-3-

't Was avond, toen hij dit misdrijf volvoerde
Heeft haar nog van haar beurs met geld ontdaan
Terwijl hij grimmig naar de duiten loerde
Dacht hij waar moet ik moeder bergen gaan
Een vreselijk denkbeeld is toen opgekomen
Als ik moeder in die waterput daar stort
En straks de buurt dit ongeluk heeft vernomen
Dan schiet men aan de waarheid toch tekort

<Refrein>

-4-

Dien avond is hij met zijn moeders duiten
Nog naar het feest naar Peperga gegaan
En klopte 's avonds bij burens op de ruiten
Hoe zou het met zijn moedertje toch staan
En toen men zoekend bij de put gekomen
Zag ieder weldra wat er was geschied
De wind huilde klagend door de oude bomen
Verdronken dacht men, oh, wat een verdriet

<Refrein>

-5-

Het arme vrouwtje werd naar 't graf gedragen
De erfenis kwam, de wreedaard had zijn zin
Hij dacht, voor geld koop ik een kermiswagen
Dan trek ik naar de wijde wereld in
Maar de andere vrouw met wien hij samenwoonde
Heeft later echter zijn geheim verklapt
Omdat men deze misdaad toch beloonde
En is die moedermoordenaar toch gesnapt

<Refrein>

-6-

Het onderzoek wat heel veel opzien baarde
Dat door deskundigen werd ingesteld
Het oude moederlijk kwam boven aarde
Reeds was er ruim een jaar voorbijgesneld
En mocht men tot de bittere waarheid komen
Dat deze dood door opzet is geschied
Dan zal men deze moordenaar niet schromen
Ontkomen zal hij de gevangenis niet

<Refrein>

-7-

Dan zal hij in zijn kerker moeten zuchten
Dan wordt die wonde nimmermeer geheeld
In elke stad, zelfs in de gehuchten
Wordt dit ellendig drama meegedeeld
Ja, zijn geweten zal in roering komen
Het spreekt tot hem! Wat heb ik hier misdaan
Hij vindt geen rust, des nachts in bange dromen
Ziet hij het moederbeeld weer voor hem staan

<Refrein>

Frank de Vries

(Bron: tekst uut een naolaotenschap.)

Pelisiespeurneuze...

Drie blonties solseteerden naor de funktie van pelisie-detektive en de inspekteur die de selektieprocedure leidde had de volgende vraoge:
'Zo, jim willen graeg bi'j de pelisie, hèn?' Ze nikten alledrieje. 'Goed' zee de pelisieman. Hi'j kwam in de bieten, haelde een oddermappe uut de kaaste en haelde et dossier d'r uut. Hi'j gong op zien stoel zitten, neum een foto uut de map en zee: 'Om pelisie te wodden moej' allat wezen. Ie moe'n en in je hebben om in ien oogopslag kleine mar belangrieke onderdielen zoas littekens en vlekken op te marken.

Iniens steuk hi'j de foto vlak onder de neuze van et eerste blontien en trok disse nao 2 sekonden weeromme. 'En' zee hi'j 'is je ok wat opvalen an disse man?' Et blontien zee votlandrekt: 'Hi'j het mar ien oge!' De pelisieman schuddede zien kop en zee; 'Netuurlik het ie mar ien oge op disse foto, et is een profielfoto, een ziedanzicht. Jow bin ofwezen!'. Et blontien leut heur heufd tussen heur schoolders zakken en schoefelde naor buten. De pelisieman hul opni'j de foto 2 sekonden bi'j et twiede blontien onder de neuze, trok de foto weg en vreug: 'Wat is jow opvalen an disse foto?' 'Hi'j het mar ien oor' zee et twiede blontien. De pelisieman sleug mit zien haand naor zien veurheufd en zee: 'Hej' dan niet heurd wa'k krek tegen die aandere dame zee? Dit is een profiel van die man zien gezicht. Vanzels kuj' mar ien oor zien. Jow bin ok ofwezen! Schaopaachtig gong ok et twiede blontien d'r vandeur.

De pelisieman keerde him naor et dadde en laeste blontien en mompelde mismoedig: 'Dit is meugelik tiedverlös mar toe mar...' Ok bi'j dit dadde blontien hul hi'j de foto 2 sekonden onder heur neuze en vreug: 'Is jow wat opvalen an disse man?' Et blontien gaf vot as bescheid: 'Et vaalt me votlandrekt op dat disse man ketaktleenzen dreegt'. De pelisieman froonste mit zien winkbrauwen, keek ok nog 's naor de foto en begon te zuken tussen de paperassen van et dokement. Hi'j keek stomverbaosd naor et blontien en zee: 'Jow hebben et absoluut bi'j et goeie aende. Zien daoderprofiel zegt dat hi'j ketaktleenzen dreegt. Hoe kunnen jow dat zo gauw zien op disse foto?' Et dadde blontien zochtte diepe, rolde mit heur ogen om zovule onbegrip en zee: 'Phoeh, mit mar ien oge en mar ien oor kan hi'j beslist gien brille op hebben'...

Walgvoegel

Sprokien...

Luuster kiender, luuster...

Een Stellingwarfs boertien in de hemel...

D'r was es een aarm mar slim geleuvig Stellingwarfs boertien wegraekt en die kwam bi'j de poort van de hemel. Krek etzelde overkwam een stinkend rieke meneer en die wol ók tot de hemel in. Mit zien beidend stonnen ze daar een posien te waachten. Et duurde alderdeegst een hiel schoft, mar eindelijk kwam Sunt Pieter mit de sleutel, hi'j dot eupen en lat de rieke meneer binnen. Et boertien hadde hi'j - naor et leek - niet iens staon zien, en vot-en-daolik gong de hemelpoort ok weer dichte.

Now kon oons boertien van buten wel heuren hoe die meneer mit alle meugelijke wille in de hemel opneumen wodde en hoe ze daorbinnen veur him meziek maekten, zongen en daansten. Nao een hiel schoft wodde et weer stille en kwam Sunt Pieter weer naor poort toe. Hi'j dee de zwaore deure weer eupen en leut et Stellingwarfse boertien now ok binnen. Now hadde et boertien docht dat d'r now ok wel meziek en zang en zo wat henne wezen zol, as hi'j daar binnenkwam, mar alles was en bleef lieke stille. Ze neumen him trouwens wel mit alle meugelijke liefde op, en de engels kwammen him integen, mar zingen en daansen dee gieniene.

Doe vreug et boertien toch mar es an Sunt Pieter waaromme ze bi'j him niet kreklielik zongen en daansten as bi'j die rieke stinkerd. Et gong d'r dan toch - vun hi'j - in de hemel ok niet altied lieke eerlik an toe, et was al krek as op de eerde. Doe zee de heilige Petrus: "Nee vrund, ie bin oons lieke lief as al die aanderen en ie zullen krek as die rieke meneer van alle hemelse vreugden genieten kunnen. Mar kiek es an, et zit eins zo: aarme Stellingwarver boerties zoas ieje, die kommen hier in de hemel haost iedere dag wel binnen mar zoe'n rieke schieterd as die meneer, die komt hierboven mar iens in de honderd jaar!"

Vertaelmesienegien

Overgedienen...

Overgedienen dichte!

Stel je es veur daj' as Stellingwarver in een islamitisch laand wonen, en aj' daor stien en bien klaegen zollen over er feit dat alle vrouwluden daor in een boerka rondlopen. Mit stellige wissighied kan ik je wel zeggen dat ze jow daor as Stellingwarver hielendal veur gek verslieten. Butendat beschouwen ze zoe'n klacht as een belediging van et islamitische geleuf, en loop ie grote kaans dat ze je in et kesjot smieten. Da's in een islamitisch laand gien lollegien. Daor hi'j gien cel veur jow allienig, en tillevisiekieken is d'r ok niet bi'j, zoas dat an oonze gevangenen somstieden wel toestaon is. Daor zit ie mit nog wel tiene of somstieden nog meer lotgenoten, in iene benauwde kleine cel te zwieten van angst, en van de hoge temperatuur die daor deurgaons heerst. Zo ligt et d'r daor now ienkeer henne in die lanen, en wi'j as butenlaanders kun oons daor mar naor de gellende wetten schikken. Wat dat anbelangt vien ik dat butenlaanders in oons laand heur ok an oonze wetten te hollen hebben, en niet om alle schieterigheden stampi'j maeken moeten as d'r wat is waor heur de musse niet naor staot.

Lessendaegs in Almere, hadden de bouwvakkers vanwegens et zwieterige waarme weer, heur lange spiekerbroeken ommeruild veur een kotte broek. En now komt et.....! De islamitische buurtbewoners klaegden over de blote kleraosie van de warkluden!! Da's now krék de omkeerde wereld, waor of niet! Doe de warkluden et ni'js te heuren kregen van heur uitvoerder stonnen ze wel evenpies mit de oren te flapperen. As reden wodde geven, dat de kleraosie van de manluden te bloot en te kot vunnen wodde deur de islamitische buurt. Doe ik dat las, mos ik evenpies hiel hadde lachen, krekkelgeliek as die stoere warkluden dat deden. 'Te daenken toch niet da'k in die bloedhitte in een lange spiekerbroek staon gao te klussen? Et liekt hier de omkeerde wereld wel!' reup iene van de stoere warkluden schuddeboekende van 't lachen. Nog nooit eerder was d'r klaegd over zokke dingen bi'j et bouwbedrief. D'r weren allieend ofspraoken maekt over nette kleraosie. Neffens mi'j is een T-shirt en een kotte broek zo netties as 't mar kan.. Awwe vekaansie hebben lopt oons hiele laand ja bi'jkaans in een kotte broek, wiels d'r ok nog zat meensken binnen die heur in een bikini of zwembroek in et eupenbaor vertonen. Dat vien ik op de eupenbaore weg now niet zo as't heurt. Mit zokke blote kleraosie moej' op et strand of in je aachtertuun blieven. Mar op et wark..., in die hitte....., daor moet een kotte broek toch wel kunnen, donkt me.

De warkluden hebben de klaegliederen in heur broeksbusse stopt, en heur d'r veerder niet zo neer omme maekt. Groot geliek hebben ze! De baos van et bedrief zee: 'As de bewoners hier warkelikwaor muute mit hebben, moe'we es kieken hoe awwe dat perbleem de wereld uuthelpen.' Dat vien ik now slop gelul van zoe'n baos, hi'j hadde dat buurtvolkien kotweg zeggen moeten waor as et op ston. Dat ze heur hier in oons laand naor oonze maotstaeven gedregen moeten.

Hoe zol hi'j dit akkefietien now uut de wereld helpen willen? vraog ik me of. De warkluden in een wiede soepjurk lopen laoten? De wiend kan dan wel lekker om heur bienen, en wat d'r tussen hangt, wapperen, mar om d'r in te warken... dat zal ze nog niet mitvalen. Dan zie ik de bouweri'je grote vertraoging oplopen.

Butendat, die islamitische vrouwluden weten niet wat ze missen as ze zokke spierde manluden bi'j heur in de buurt bekieken kunnen. Et zol mi'j niks spieten as ik zok volk de hiele dag in kotte broek bewonderen kon. Alderhaande soorten van bienen ziej' dan veurbi'j kommen: dunne spillebienen, stoere haorige bienen, klapkuten, brune en witte onderdaonen, en gao zo mar veerder. Allieend mar naor kieken, ankommen niet!

Dat gefit aorig wat verdievedaosie in et daegelikse leven. Gien haor op mien heufd die d'r mar een ogenblik an prakkesiert om daor anstoot an te nemen.

Mar die islamitische buurtbewoners storen heur d'r dus wel an. Of zollen et allieend de manlike buurtbewoners wezen die d'r over zeuren? Omreden ze jeloers binnen as heur vrouwluden naor ere manludebienen kieken? Daor kon ik de spieker wel krék es op zien kop slaon! Wat donkt jim as lezers d'r van?

Veur dat wattien van een baos van dat bouwbedrief hebbe ik goeie oplossing. As die islamitische buurtbewoners heur zo slimme an die blote mannebienen storen, mán..., stuur de hiele buurt een brief mit de raod: Aj'm et bekieken van die mooie blote mannebienen de muute niet weerd vienen...., doe dan de overgedienen mar dichte! Moslimvrouwluden...., luuster.....: kun jim stiekem now en dan deur een kiertien van et overgedien loeren! Niks tegen jim manluden zeggen heur!

Sjoukje Oosterloo

Ra, ra, reer... 'binnenlopen'

Van binnenlopen zegt oons prachtige Woordeboek:
binnenlopen - binnen komen lopen (gewoner is: d'r in lopen)
Ze kwam even binnenlopen (Diz)

Mar binnenlopen bestaot toch ok in de betekenis van: schippen die een haven binnenlopen
of
iene die een protte centen verdiend het, die is binnenlopen?

Auwe et now goed begrepen hebben dan is et zo:
aj' dan ok een protte geld verdiend hebben dan bi'j' d'r dan ok in lopen en
as een schip de haven in veert dan lopt et schip d'r in...?

Mar ja, Stellingwarvers bin ok gien botiesmeensken en Stellingwarvers lopen al hielendal niet binnen as 't over centen gaot. Now ja, een peer dan...

Blotus

"Maegd," hiemde ik nog nao, onderwiels et aarmpien van Roosmarijn loslaotende die ik al fietsende mit mi'j mit trokken hadde, "wat hej' vandemorgen de tred d'r in. Ik kon je haost niet inhaelen. Vanwaor die drokte. Is 't dan al zo laete?"

"No-ow...," zee Evelien, ok puffende van et hadde fietsen, "et is al haost half negen heur." Bi'j heur aachter op de pakkiesdreger begon Kikie - die heur vrundinnegien now ok geweer wodde - daolik te kwekken.

Haost iedere morgen troffen Evelien en ikke mekeer onderwegens naor schoele. Et was uutkieken op 'e straote mit al die fietsende moekes en mit al et slingerende kroost naost heur. Doe we naotied tegere weeromme fietsten en bi'j et huus van Evelien nog even bi'j de weg staon bleven te kletsen stelde zij me veur om woensdagmiddag mit de kiender naor de camping in N. toe te gaon.

"Jonge," zee ze, "dat is zo mooi daore. Gao toch es een keertien mit naor Lotus. "Ok hiel gezellig veur Roos."

"Now goed," zee ik, "dat doen we. Liekt me inderdaod hatstikke aorig toe."

"Goed dan, om half iene stao 'k mit de auto bi'j je veur de deure." zee ze.

Die woensdagmiddag wel tien minuten veur de tied die we ofpraot hadden ston Roosmarijn al ongeduldig mit heur roggetassien omme bi'j de straote te trappelen om te kieken as ze d'r al an kwammen. Krek op de ofpraote tied heurde ik et lude getoeter van Evelien heur rooie Suzuki Alto deur de straote schallen. Et beloofde een prachtige dag te wodden mit een smoeke temperatuur. De maegies aachterin kwebbelden d'r lustig op los en Evelien en ikke hadden zoas altied ok genoeg stof om over te praoten. Halverwegens heurde ik de maegies aachterin over zwempakkies praoten en giechelen.

"Jonge," klonk Kikie verbaosd, "een zwempak is ja niet neudig. Et is daor ommes allemaole bloot."

"In je blotien," gierde Roosmarijn, "wat halvewies juh."

"Nee hèn Eef," reup ik vot-en-daolik versleugen, "moe'n we in oons blote niksien? Dat mien ie niet!" D'r begon mi'j wat te daegen. Hadde Evelien een schoft leden al niet es verteld dat sund heur vroegste jonkhied de familie an blootrekreaosie dee. Ik hadde vandemorgen nog wel zo bliede mien vrolik bloemde bikini in de badtasse stopt mit de bedoeling om daor es lekker mit te pronken en d'r gien mement bi'j stillestaon dawwe naor een naektcamping ofreisden. Kwaanskwies zee Evelien - mar de twinkeling in heur ogen ontgong me niet - "Wat maekt dat now uut, juh. Die peer lappies stof, aj' die now wel of niet om je lief hebben en trouwens, iederiene is toch etzelde? Waor zit ie now eins hielemaole over in." Ik zat een posien stillegies naost heur mit et benul dat dit warkelik niks veur mi'j was mar ik was hier now wel mooi an overleverd. Kosselig docht ik dat ze et toch eerst wel even mit me overleggen kund hadde. Evelien ofkomstig uut et westen, was hiel wat vri'jer en bertaoler as ikke, en mit een moeke die et maondblad 'Opzij' mit opricht hadde, was dit ok niet zo verwonderlik.

We reden langs et Friese Woold en veu'we et deur hadden weren we al bi'j de camping anbeland. Op et perkeerplak weren we de eerste auto. Evelien haelde een sleutel te veurschien en dee et hekke eupen. Oonze stemmen klonken hoge en iel deur de stille boomtoppen. Et was d'r warkelik prachtig, hoge bomen omgavven een vrundelik grösveltien en et strak blauwe waeter van et zwembattien lag zonder ok mar een rimpeltien op oons te waachten. Midden op et terrein, onder twie oolde iekebomen legden we oonze haanddoeken daele en opiens overvul mi'j een gevulde van weldaadighied. Wat een rust hiere.

"Now, niet zo preuts Riekje." zee ik flink tegen mezels en mit nog alliend mien slippien an gaf ik me behaegelik achterover op de haanddoek daele. Hoge boven oons zette de gooldgele rakker alles in een waarme gloed en ik heurde hoe Evelien al neuriënde de koffiemokken volgeut.

"Mmm," zee ze, al hielemaole in heur nakie en mi'j de beker angevende, "lekker hèn? Dit is nog es leven Riek."

"Ja," zochtte ik mit mien hanen voold achter et heufd, "hielemaole mit je iens. Allemachtig hèn, genieten mar."

"Weej'," zee Evelien lachende, "aj' dommiet de ienigste binnen mit een onderbokse an dan vuul ie je eerst opgelaoten heur. Maegd gooi die slip toch uut." In de bedelte dronk ik mien koppien koffie leeg. De kiender weren mit heur scheppies en emmerties naor et speulplak vertrokken. Tot zebbeld half twieje bleef et lekker rustig mar vanof dat mement kwammen d'r de hiel tied groepies gaasten anlopen die hielemaole ontbloot, krek as et de gewoonste zaeke van de wereld was, heur een plakkien zochten op et goorntien. Zittende vanaachter mien kraante zag ik et es an. Een pake mit wat kleinjongen lag onderwiels in oons gezichtsveld. Mien God, docht ik, et grieze grauwe lichemshaor van de oolde baos stiekem in mi'j opnemende die hielmaole ontspannen de straandballe van zien kleinzuntien op te pompen ston, wat een toestaand eins.

Ik vun et mar niks en ja toegeven, riekaans speulde mien kalvinistische inslag mi'j ok wel patten. Een posien laeter bi'j toeval even boven de kraante uitkiekende schrok ik mi'j wild want ik keek recht in 't kruus van een omdebi'j veertigjarige kerel die d'r goed uutzag en recht tegenover oons een plakkien tegen de stamme van een boom uutzocht hadde. Vlogge deuk ik weer achter mien kraante. Stel je veur dat die man daenken zol dat 'k him beloerde. Evelien was hielemaole opgaon in heur boek en hadde niks deur van alles waar ik mit ommepakte. Even naotied kwam ze overaende en vreug a'k mit gong te zwemmen?

"Eh, jaowel." zee 'k wat twiefelende, mar wat vuulde ik me opgelaoten in mien witte slippien doe 'k achter de gewoepste billen en stevige kuten van Evelien bi'j de kampeerders langes kuierde. In de Godsnaeme docht ik, ik hope toch niet dat Evelien hier kunde tegen 't kief lopt, want stillestaon leek me now hielendal niks. Mar et gong goed en doe 'k et trappien van et zwembad ofdaelde, daelde ok de paniek in mi'j weer betien. Rond een uur of iene leek de camping wel ien groot picknickplak, hielemaole vollopen mit allemaole blote zoemergaasten. Roosmarijn, nog spierwit en zo maeger as een latte vormde in mien ogen een komisch duo mit Kikie, een fien klein dikkertien, mar over heur hiele lief zo bruun as een beertien. Et het altemet toch ok wel wat, docht ik wat maansig.

Doe Evelien even laeter veurstelde om een kuiertien te maeken in et naostlegen bossien sleug ik dat niet of. Lekker mit zie'n beidend kon dit gien kwaod, vun ik. Mar nog gien honderd meter de bos in reup Evelien opiens uutgelaoten bliede "Hoi Jan, ie hier ok jonge?" en toegelieke tegen mi'j "Die ken ik al zo lange, al uut de tied dat 'k hier mit mien oolden kwam te kamperen." Jan was een goed uutziende vutter die in een klein tunegien dat bi'j zien karavan heurde, ontspannen ston te schoffelen. Ik wus eins niet wao'k kieken mos. Mien aarms voold over mien blote bosten bekeek ik appat en andachtig de blaeder an een boom. Et was een vrolik weerzien tussen die beide. Evelien tuutte en wodde tutet wiels ze heur hiele veurkommen stevig tegen de roeg behaorde bost van Jan an drokte.

Nao een peer minuten weer veerder kuierende was et van etzelde laeken een pak. Op een baankien veur een stao-karavan zatten Hein en Trudi uut Alblasserdam in vol ornaot. Trudi was de eerpels an 't schellen en Hein rookte een sigerettien. Disse begroeting verleup ok alderhattelikt. Ik zag ze kieken naor mien witte slip en daenken wie ik dan toch wel wezen moch. Getverderrie wat een gedoe allemaole. Tegen vieren besleuten we om oonze spullegies weer in te pakken, en om vuuf ure stapte ik mit Rosien uut de auto, Evelien en Kikie bedaankend veur de gezellige dag. "Waor weren jim ok al weer henne?" vreug mien man bi'j thuuskomst. "Pappe, pappe," reup Roosmarijn uutgelaoten, "we bin ja naor Blotus west. Daor hoej' hielemaole gien kleraasie an. Best lekker fris heur!"

Riekje

Tattoo...

"Ja, zo zicht et d'r nog wel aorig uut", docht ik doe mien oge vul op 'e onderrogge van een vrommesien van een jaor of twintig die op et perkeerplak van de supermark de bosschoppen in de auto laedde. Een tattoo kwam in 't zicht tussen heur rogge en billen wiels ze veurover gong om heur bosschoppen uut de winkelkarre te pakken. Neffens mi'j hadde ze dit stellegien kleren mit zin kocht: een kot truigien mit een kottekruusbroek.

Zoe'n huudversiering is niet ommenocht en et zol spietig wezen as disse alliend op zun- en keesdaegen te zien wezen zol.

Zoe'n kwaanskwiесе kieker as ikke kwam heur mooi van passe, docht ik bi'j mezels. Now zicht ze d'r nog mooi uut op een strakke huud, maar hoe vet cool is ie nog as ze over 60 jaor in et verpleeghuus klaorzit om onder de douche stopt te wodden?

Als zoe'n verpleger in de badkaemer de klittebaandsluting van heur Tena-lady losmaekt en getuge is van et vaelgrieze hattegewei op heur uutzakte witte billen?

Mar op 'e tied weglasseren laoten dat ding, ha'k zo docht...

FdV

Jus talionis (*oge om oge*)

Naoda'k drie keer laankdurig op et bellegien drokt hadde za'k in et zunige locht van de straotlanteern, boven eindelijk een raem eupengaon.

"Wat koj' hier doen?" snauwde Suzanne mi'j toe, "'k Wil je gienertied weer zien. Dat weej' toch zeker wel!"

"Zeur niet zo, we hadden toch ofpraot?" reup ik weeromme. "Doe now mar eupen."

Op datzelve stuit en mit een fluusterzaacht "Kom d'r mar in lieverd" zwaaide de zwaore veurdeure van et staotige grachtehuus veur mi'j eupen.

"Kom, geef me je jasse. Gao zitten. Wi'j' wat drinken?" Zonder mien bescheid of te waachten schonk heur moeke mien lievelingsdraankien in, zette et veur mi'j op 'e taofel in de mooie kaemer daele en nam zels ok een glas. Een dadde zette ze d'r nog leeg bi'j henne.

As een weerlocht kwam Suzanne de trappe of baldiezen de kaemer in en mit 'n "Ik gao naor Karin, huj-huj" naor de gaank toe d'r weer uut. Mit een hadde heis van de deure leut ze heur moeke en mi'j tegere vertwiefeld alliend.

"Wat het zij now?" vreu'k in al mien onneuzelhied.

"Ze wil d'r niet over praoten, mar sund een peer weken is ze opiens hiel aandere as aandere. Ik weet niet wat et is. Za'k je nog es bi'jschinken?"

Opni'j wodden de glaezen vol daon en steuk moeke d'r alderdeegst ok nog een peer keersies bi'j an.

"Vuul ie je beroerd, mien jonge" zee ze, en kwam stief naost me op 'e baank zitten. Ze gaf mi'j et glas an en legde heur aandere haand daorbi'j op mien kni'je. Hoe leger de glaezen wodden des te wieder scheuf heur haand veurzichtig naor boven.

"Zal ik je t'avond es een betien verwennen?' vreu'g ze, wiels heur haand hiel raffineerd mien riem al wat losmaekte.

Ze kwam overaende, pakte de beide glaezen en de nog halfvolle flesse en leup fakserend de trappe op. Haost as vanzels leup ik heur slaafs aachternao. Naodat ze oonze glaezen opni'j vol daon hadde viste ze een fiene giepse uut een lae van et naachtkassien en begon lief wat an mi'j omme te friemelen. Wat in de soeze deur een mix van een snoefien en wat draank leu'k heur gewillig heur gaank mar wat gaon. De kotte mar stevige tikken op mien billen deden eins haost wat zeer, mar toch vun 'k et ok wel lekker.

"Kom, gao mar mooi liggen lieverd" zee ze. Mit een plof leut ik mi'j veurover op bedde valen. Ze bleef een poze op mi'j omme aaien mar de tikken van de giepse wodden hoe langer hoe hadder. Ik vernam niet iens dat ze opni'j in et laegien van et naachtkassien naor nog meer ark zocht. Ze begon now toch wel slim hadde te slaon. Et dee now toch warkelik hatstikke zeer!

In iene rok dri'jde ik mi'j omme, om heur... Mar opiens keek ik in de vuurspi'jende ogen van een moekedier dat heur jong bescharmt. In heur rechterhaand hul ze een blikkerend slaachtersmes.

"Hier, pak an" reup ze. Opiens vuulde 'k een vreselike piene in mien rechter bost.

"Hier, nog iene, nog iene en nóg iene..."

Ik raosde alderheisteliks mar zonder geluud. Ik reuk mien eigen zwieterige bloed dat 'm onderwiels mit heur traonen mingde. As een raozende bolle bleef ze mi'j mar stikken mit dat grote mes. Et bedde kleurde rood en et wodde mi'j staorigan zwat veur de ogen. In et laeste locht za'k Suzanne nog krek de kaemer inlopen kommen.

"Komme d'r mar in mien maegien, nommer drieje van dat repallie zal et ok gienertied weer doen...'

Isolement...

Isolement

"Pas maar op dat je niet in een sociaal isolement komt." Deze opmerking van mijn vroegere buurvrouw uit Arnhem speelt nog vaak door mijn hoofd. Want dit zei ze me vlak voordat wij gingen verhuizen uit Arnhem naar 't dorpje in Friesland. Toegegeven, als je woont in een flat die bestaat uit 100 wooneenheden dan woon je niet alleen.

Toch vinden wij dat ons heimwee naar Friesland vanwaar we enige jaren geleden vertrokken, gerechtvaardigd is. Ontegenzeggelijk is Arnhem een mooie stad met een prachtige omgeving. Wie kent niet de historische stadjes als Huissen, 's-Heerenberg, Bronckhorst of Zutphen. Maar onze vroegere buurvrouw doelde hier niet op, zij dacht meer aan de vluchtige contacten die je soms in de lift hebt of de kortstondige gesprekken op straat, maar dat zoeken we niet.

Gelukkig wonen we nu weer een tijdje in Friesland en we voelen ons echt weer thuis. Behalve een cursus computeren zijn we ook al weer druk met de tuin bezig. Onze gedachten gaan verder ook al weer uit naar S.C. Heerenveen, skûtsjesilen, Elfstedentocht op de fiets en kaatsen.

Met allerlei vriendelijke mensen hebben we over diverse onderwerpen gesprekken gevoerd, zowel in het Fries of Nederlands. Men is hier zeker niet zo gesloten als de rest van Nederland denkt, wel zijn de mensen hier meer verbonden met de natuur en zijn omgeving en leven daar ook naar. Als dit dus een sociaal isolement betekent, dan willen we hier graag in blijven.

Enige maanden geleden sprak ik nog eens telefonisch met mijn vroegere buurvrouw: "Ik heb een gedichtje voor je gemaakt, speciaal voor jou," zei ik. "Wat romantisch, laat eens horen". "Het is heel kort hoor, verwacht er niet teveel van."

*Gelukkig was ik door heimwee overmand,
Daardoor bevind ik mij weer in het Friese land,
Meer ruimte en minder verkeer,
Ik vind mezelf hier weer.*

Han Bonnema

P.S.

Geniet u van o.a. deze verhalen? U kunt een lezing aanvragen via mijn e-mail-adres j.h.bonnema@home.nl

De laatste schakel...

De laatste schakel?

Een paar jaar geleden schreef ik een column met als titel 'de middelste schakel'. Die schakel was ik. Er waren twee generaties onder en twee boven mij. Het gaf me een rijk gevoel om me in het midden van die generaties te weten.

Vandaag ben ik de laatste schakel. De vrouwen die mij het leven doorgaven en leerden zijn overgegaan naar een wereld die ik niet ken. De naast elkaar liggende grafstenen markeren de plaats waar we hun lichamen aan de aarde hebben toevertrouwd. Van hun geest leeft iets in mij voort. En hun ziel, bijbels gezegd hun levensadem, is terugkeert naar God die het bij de geboorte inblies.

Vandaag staat er 'de laatste schakel' boven mijn column. Mijn kleinzonen weten dat oude mensen dood gaan en vragen regelmatig 'ben jij oud?' Het antwoord laat zich raden. Nee, ik geef geen antwoord en vraag hen hoe je kan zien dat iemand oud is. Over het antwoord hoeft niet nagedacht te worden. Het is als je rimpels in je gezicht hebt. Voor mij is die uitkomst gunstig, maar ook voor hen. Want dankzij Yves Rocher blijf ik nog wel even hier.

De jongens van zeven en drie zijn veel met de dood bezig. Toen Lucas vorige week op de kraamafdeling zijn moeder en nieuwe broertje ging opzoeken was het eerste wat hij zei 'in dat bed lag oma den Uyl'. Ja, en toen die naar huis mocht, ging ze dood. Het ziekenbezoek aan zijn overgrootmoeder in een andere plaats was meer dan een half jaar geleden. Daarna was hij niet meer in een ziekenhuis geweest. En nu ligt zijn moeder daar met de nieuwe baby. Op zo'n moment is het niet genoeg stil te staan bij het nieuwe leven.

Hugo van zeven is sinds de oma van zijn vriendje is verongelukt, weer helemaal vol van mijn vader die ook een ongeluk kreeg en overleed. Dat het 2,5 jaar geleden is, maakt niet uit. Hij vertelt dat opa Klaas hem elke dag uit de hemel ziet. Later relativeert hij dat. Elke dag is wel erg vaak. Want hij zag opa ook niet dagelijks, zelfs niet wekelijks. Het wordt nu een paar keer per week. Hugo weet ook hoe opa hem kan zien. Niet met zijn ogen, wel met zijn hart.

Als ik die jongens zo hoor, voel ik me weer midden in de generaties staan. Ook al ben ik de laatste, in de herinneringen blijf ik de middelste.

Maar voor de kleinzonen die dit voorjaar geboren zijn, ben ik de laatste. En dat blijf ik graag nog lang, met of zonder rimpels.

*Erica Plomp-den Uijl
(pastor Streekgemeente Frieslands End)*

Geert en de jonge's

Geert en Femmie, de kiender van Jouk mit Jaantie word'n zo zaachiesan al aordig grote skoeleman'n. Geert is now onderaans al elf, en Femmie is al neeg'n jaor. Ja volk, de tied giet ard, die staot niet stille. Ook niet in De Vliegerstart. Geert nimp zo of en toe 'n koppel kameraod'n mit naor uus. De jonge's gaon graèg naor 'm toe. 't Is daor mooi speull'n vanzölf. Wegkroepertie ku'j daor ook zo mooi doen in de bos en in de lange ruugte. Ie bin daor aoste niet te vien'n. Geert al elemaole niet, die kent de beste plekkies op zien doempie naotuurlijk. En wat aj daor bi'j Geert ook zo mooi kun'n doen; slotiespring'n. Och jonge nog an toe, dat is wel zôk mooi waark veur jonge's.

Mit lange bonestokk'n gewaopn'd trekk'n ze d'r dan op uut, daor in de oneindigheid van 't woeste 't laandskôp. Punterboom'm magg'n ze van Geert zien vaèder niet gebruik'n. D'r brik 'r nog al ies iene as i'j aagter een pompewortel blif aokk'n, en omdat punterboom'm nog al an de pries bin'n èf Geert zien vaèder dat verbeud'n. Dus de jonge's moett'n zig mar redd'n mit staarke bonestokk'n. En och dat kan ook best, 't bin ten slotte nog maar lichte mannegies, stik in de buus'n, meer nog niet. Omdat 'r of en toe ook nog al ies iene in de sloot springt in plaèse van d'r over, laot'n ze de bonestokk'n ook wel ies ligg'n. Dan trekk'n ze alle kleraoge uut en gaon ze d'r in adamskostuum veur. Dat is naotuurlijk 'n stôk mooier. Ie kun'n dan maar raèk spring'n now.

Lest toen ze weer op uus an zôll'n, kwaam'm ze veur een brede sloot vol mit skeer'n te staon. Daor kon'n ze niet over spring'n; now dan d'r maar deur. Dat èm ze e-weet'n. Onder de rooie striem'm kreup'n ze weer bi'j de wal op. Dat waas iens maar nooit weer. Een posie e-leed'n èm ze zig nog ies weer vergist. 't Waas in't leste van de Meert en veur de tied van't jaor al knap waarm. Ze woll'n maar ies swôm'm bedocht'n ze. Hupsekee as de sotemieter de klee'r'n uut en daor broeste 't volkie 't waeter in. Nog gauwer waar'n ze d'r weer uut. 't Adde die winter nog lange deur e-vreur'n en 't waèter waas nog gloepn'se kold, daor adde'n de jonge's gien aarg in. Weer wat e-leerd.

Op de skoele laaz'n de jonge's Indiaan'n boek'n. 't Duurde niet zo lange of ze speuld'n zölf veur Indiaan. Ze gaav'n eurzölf ook Indiaan'n naèm'm, te weet'n zoas Vuurwolk, Daans'nd Hert, Hijgend Peerd, Vlieg'nde Rotte en gao zo maar deur. Wi'j weet'n allemaole wel dat de Indiaan'n onder mekaander veule vöcht'n. Wel, dat deed'n disse Indiaan'n ook. En niet zo zunig. In de kraag'n kreup'n ze op de boek deur de lange ruugte en om de streigemiet'n en rietzwil'n èn om de vijand te besluup'n. As ze meend'n dat ze d'r iene zaag'n, dan wurde 'r onmiddellijk mit de pieleboge op e-skeut'n. En op raèk an eur. Nao zoen beskieting volgde 'r dan onder 't slaak'n van 'n enorm Indiaan'n-gehuil 'n frontale aanval. Lyf aan lyfgevecht'n breuk'n 'r dan uut waarbi'j ze mekaander zowat smoord'n. Nao 'n soms uur'n lang gevecht wurde 'r uiteindelijk altiet'n wel weer vrede e-sleut'n. Middels 't gebruik van 'n stoesebolte wurde dan de Vrede's-piepe e-rookt. Nao 'n middaggie Indiaantiespeul'n kwaam'm de jonge's dan echt doodmeu tuus.

Wat anders.

Aandenest'n bi'j langes gaon môgg'n ze ook zo graèg doen. Geert zien vaèder lee ieder jaor deur 't veld èn wel zoen vuuftig aandenest'n. As de aand'n die 'r in kwaam'm, een stôk of zes eier e-legd add'n, dan gung Geert zien vaèder d'r daègelijks bi'j langes en aelde d'r overal iene uut. En zo ul i'j dat uutball'n dan een paèr week'n vol. Dan stopte i'j d'r mit. Dan add'n ze't nog wel an de tied om 'r nog wat bi'j te legg'n en vervolgn's uut te breud'n waas zien denk'n.

s,Woense's - s,midde's as Geert vri'j van skoele waas, môs die de nest'n b'j langes. Veur Geert waas dat gien straffe, en saèm'm mit zien kameraod'n al elemaole niet. Mit 'n emmertie vol mit eier kwaam'm ze dan weer tuus. Bi'j de zoemerdag ull'n de manskôpp'n zeilwedstried'n mit ru'jboties. As zeil add'n ze 'n koedek. Ru'jspaon'n gebruikt'n ze as roer. Now volk, dan kon't 'r toch omme weg gaon daor op 't waeter, biesterbaorlijk. Skraow'n en angaon as ze dan deed'n, 't dee joe zeer an d'oor'n. Van veurrangsregels add'n ze nog nooit e-eurd vanzölf, dus ze batst'n geregeld mit alle geweld op mekaander. Meensekiender wat 'n spul, wat 'n spul.

Een aandere sport die de jonge's bedreev'n was angel'n. Ze naam'm dan allemaole eur bamboestok, getuugd mit staark ni'jgaor'n van eur moeder mee; mit daoran een grote kiepe - of aandere vere mit een kurke d'r op, en onderan een aoke. As aos gebruikt'n ze stute of pier'n. Geert meuk van de stute een bolle. Daor dee i'j botter en suker deurènne. „Daor bin viss'n gek op'', zee d'i'j. 't Kan nog wel ies waor weez'n ook, want i'j vung wel altied veule vis. Lestdaègn's èf i'j zölf an d'aoke e-zeet'n. Dee zaat 'm dwars deur de vinger ènne. Ja dat waas niet zo mooi. Geert die jankt niet zo gauw, mar volk, i'j môs toen toch wel t'rdege op de kuuz'n biet'n eur. Zien moeder èf de aoke d'r mit 'n knieptange uut e-trök'n. Naoderaand de vinger eev'n schone e-meuk'n mit jonge jenever; een lappie mit 'n uulkeblattie d'r onder, d'r omme èn teeg'n mogelijke zweerderi'je, en, mit 'n „Veuruit mar weer Geert, t komp zo wel goed mien jonge'', stuurde ze Geert de breeveertien weer op. En 't kwaamp ook wel goed. Gien enkel bewiesie van zweerderi'je eur.

Geert bleef uut de skoele weg ook wel ies bi'j zien kammeraod'n in 't Noord-ende te speul'n. Wegkroepertie en knikk'm deed'n dan ze meest'ntieds in de kloosterbos. Nest'n uut-aèl'n van boomvoegels deed'n ze deur 't ele Noordende. Ze môss'n beslist van elke voegelsoort 'n ei èm'm. Dee bleuz'n ze dan uut, en saèm'm mit de eier van iedere weidevoegel wurd'n ze dan an 'n touwgie op-e-ung'n in de uuskaèmer. D'r waar'n jonge's bi'j die 'n string dopp'n add'n ang'n, ja waarkelijk waor volk, dwars deur de ele kaèmer enne. As de jeugd van now zôk gedrag vertoonde dan zôll'n ze uut-e-meuk'n word'n as jeugd die naarg'ns veur deugt. Van uus uut niks bi'j e-brocht. Zie dèr. Ja zo word't 'r in disse tied over e-docht. Maar in die tied waas dat niks gien biezunders, dood gewoon eur.

En raod ies wat de knaop'n ook zo mooi vund'n? Juust meens'n; krek e-reud'n. In urnties- nest'n [wespen] trapp'n of slaon. De keunst waas dan om zo gauw weg te koem'm dat ze joe net niet kreeg'n. Wat lange niet altied lôkte. Dan leup'n ze weer 'n stik in de nekke op. Dat gebeurde veurnaèmelijk as ze te gauw stopt'n. Maar ja 't waas spann'd en daor deed'n ze 't veur.

Bi'j de skoele leefd'ze eur uut mit strepie-raom'm, vangertie, kattedakk'n, bokstevos [bok sta vast] en zo. Dat soort van spullegies.

Voetball'n deed'n ze s,aov'nds vaèke nao skoeletied in een stôk laand aagter dikke Bart mit een zölf gemeuk'n balle van olde vodd'n of kraantepapier mit een bulte pakkiestouw d'r om ènne e-knoopt. Ver skopt'n ze zoen balle niet weg en al elemaole niet as 't grös wat nat waas dat begriep ie wel. Maar dat inderde niks as ze maar trapp'n kond'n.

Bi'j de winterdag as 't 'n paer daeg'n e-vreur'n adde, gung'n ze tao'jn. Ook al zoen mooi vermaek. Mit zien all'n naost mekaander een sloot d'r uuttaoi'n, och jonge nog ies an toe wat een spanning as 't iedere keer weer goed ofleup. Da'j 'r dan weer mit zien all'n dreuge over e-keum'm waar'n. Waas dat 't geval, dan gun'g ze weer opni'j, en nog ies weer, en altied maar weer, totdat de ele sloot d'r uutlaag. Uur'n kon'n ze ier mee zeute breng'n.

Deur de leiding van de skoele wurde 'r as 't ies dikke genoeg waas al gauw ies 'n ardriederi'je ull'n waor alle skoelekiender an meedeed'n. Prachtig om te ziende oe of dat jonge volkie dan eur beste dee. Geert, die goed ried'n kon, reed 'r iederiene of, totdat i'j in de finale teeg'n grote Klaos in de baène mos. Daor mos i'j 't teeg'n oflegg'n. Nao ofloop kreeg'n ze allemaole 'n beker sukelaomelk en 'n priesie. As 't laeter du'j weer wurde, en 'r laag nog aordig dik ies, dan akt'n de jonge's sloot'n an skoll'n. Dan gung'n ze skolligie loop'n, de sloot recht op en daële. De keunst waas dan om niet uut te gliss'n, want dan kwaam ie naotuurlijk tuss'n de skoll'n te laande.

Ja, keerl nog ies an toe wat adde 't volkie toen toch een mooie kiendertied. Maar och volk op de keper beschouwd teeg'nswoordig toch ook nog wel, of niet dan? Want zeg now zölf, a'j op magg'n greui'n in een omgeving as dat van oons, dan waar ie toendertied, en ook now nog, een beveurrecht kiend. D'r is ier, ook now nog, ruimte zat om te speul'n. En a'j dan groot magg'n word'n in zoen mooi dorp as Giet'm, dat prachtige dorp van oons mit 'n-naander; Wie kan dat laèter zegg'n as i'j old is? Juust volk; Wi'j.

Harm Wildeboer, Giethoorn

Zunnebrille

Kom ik lessendaegs bi'j de plaetselike pomphoolder om te tanken en zie ik daore een dri'jmeulentien vol mit zonnebrillen. Bovenop ston een sterre mit de pries van slechts € 6,85. Et was mooi weer en al haost weer een jaor leden da'k een zonnebrille op hadde. Dat ik griepe een mi'j gaedelik toekiekende brille uut et meulentien, lope naor de balie en zegge: disse wi'k graeg kopen veur € 3,00 want d'r ston een tekentien op mit een 3. De balieman stemde toe en ik betaele dat bedrag en hebbe now een dure zonnebrille veur een peer centen.

Walgvoegel

Taeltuun

Vuuf wat minder bekende woorden uut et Stellingwarfs (Haand)Woordeboek:

baosknecht	- de eerste, dus belangrijkste knecht bij een boer of timmerman
baozeweer	- zeer slecht weer bij het werk, nl. werk waarbij men wel erg hard moet werken omdat men het anders te koud krijgt
bargeduuts	- koeterwaals (-red-: <i>mar dit 'bargeduuts' liekt oons slim Fries toe</i>)
bergemotte	- 1. gele lis 2. bloeiwijze van de lisdodde 3. bergamotpeer
bergemottepere	- bep. grote stoofpeer, bergamotpeer

Visueel verneukeratief...

Uut de NBV Johannes 5:35 Johannes was een lamp die helder brandde...
Stellingwarfs Jehannes 5:35 Jehannes was een laampe die helder braande...

Nl.: branden - brand, brandde, gebrand
St.: branen - braan, braande, braand

tot kiek es of tot kiek es...

Zo now en dan ziej' iene van de beide meugelikheden argens op een bottien of gewoon op pepier staon. We kregen laestdaegs de vraoge welke van de twieje eins goed is...

Dat liekt oons niet al te muuilik, "**tot kiek es**", is de ienigste goeie, en komt van: tot zien eens. Dat 'zien' en 'eens' is saementrokken tot 'ziens'. In et Nederlaans wodt dan ok zegt "tot ziens" en et zol eins veur de haand liggen dat et in et Stellingwarfs dan ok wel "tot kiek es" wezen mag.

Et bliekt eerder aandersomme, de Stellingwarver zegt hoe langer hoe vaeker: now, tot ziens heur (mit een lange ie-klaank in dat 'ziens') mar et slat vanzels nargens op!. We schoeven dan ok aorig naor et Nederlaans op, wat dat angaot. (*Of zuwwe richting Fries?*)

Iene veur in de hangmatte...

- a) veur him uut sturen
- b) veur him uutsturen

Welke is geef Stellingwarfs..?

op volle kracht veuruut

ho, stop, nee, niet veerder,
stop now, remmen, goed zo!

recht achteruut, niet schieve,
goed zo, recht achteruut!

now stoppen, prima zo.
veuruut, op volle kracht!

anne bult

Kom zoemer kom

kom zoemer kom
laot je van je mooiste kaante zien
laot de mooiste bloempies bluuien
laot maegies in kotte rokkies lopen
laot greide naor huj roeken
laot bi'gies hunning haelen
laot oons an een ijsko slikken
kom zoemer kom

pb

Het Gieters

Mien taol, die ik koester
't veult as een dierbaore,
waarme jasse
die goed van snit is.

Een aarfststôk,
eeuwenlaank deur-egeven
die gien sleetsheid vertoonde
of verscheut van kleur

Toch lat deur de tied en
het stiksel een beetie los
bi-j schering en inslag
verliest et de waarmte.

Ik worre wat rillerig.

Femmy Woltman-Groen
Gieters

n Ni-j bébegien

Lief, lief klein kind,
Wat bin wi-j bli-j.
Wat bin wi-j trots met oe der bi-j.
Oen pap en mam binn beiden straalend.

Lief, lief klein zussien,
Wat bin ik bli-j.
Ik gèèf oe een kussien,
Want ie bin toch van mi-j?

Lief, lief klein kleinkind
Wat is 't een wonder.
Doar leg in de wiège
Een zeumponder.

Lief, lief klein nichien,
Iederiéne glundert
Niemand uut-ezunderd
Wat een lief gezichien.

Lief, lief klein vriendinnegien,
Ingelukkig gezinnegien.
Niemand kan dit verdriémm
Loat dit altied zo bliémm!

Oma Corry

Iéne dag later

Wat is er met ons meisien?

Ie skreijn wat vreemd, oen stemme klinkt oge,
Toch zie j' d'r uut as een lust veur 't oge.
Wil ons lief meisien wat vertellen?
Bint er kwoalen die oe kwellen?

Det is er met ons meisien!

O, o, klein deerntien, wat gèèv ie ons een angst,
Oen àrtien niet in orde, wi-j binn et bangst
Det ie det niet te boamm zult koomm,
Al disse ellendige symptoomm.

Oma Corry

Rilke (5)

René Maria Rilke is op 4 december 1875 as een zeuvenmaondskind in Praag geboren en op 29 december 1926 wegraekt in et sannetorium van Val-Mont sur Territet, an et meer van Genève vlakbij Montreux in Zwitserlaand. Hi'j was iene van de belangriekste lyrische dichters in de Duutse tael.

Das Land ist licht und dunkel ist die Laube,
und du sprichst leise und ein Wunder naht.
Und jedes deiner Worte stellt mein Glaube
als Betbild auf an meinen stillen Pfad.

Ich liebe dich. Du liegst im Gartenstuhle,
und deine Hände schlafen weiss in Schooß.
Mein Leben ruht wie eine Silberspule
in ihrer Macht. Lös meinen Faden los.

*

So milde wie Erinnerung
duften im Zimmer die Mimosen.
Doch unser Glaube steht in Rosen,
und unser großes Glück ist jung.

Sind wir denn schon vom Glück umglänzt?
Nein, uns gehört erst dieses Rufen,
dies Stillestehn auf weißen Stufen,
an die der tiefe Tempel grenzt.

Das Warten an dem Rand des Heut.
Bis uns der Gott der reifen Keime
aus seinem hohen Säulenheime
die Rosen, rot, entgegenstreut.

*

Aber ich ahne an Abendrainen
werden wir unsere Seelen uns zeigen.
Und aus der meinen und aus der deinen
werden Gestalten der Stille steigen,
die sich leise entgegenweinen...

Et laand is locht en duuster is et tuunhuus,
en ie praoten zachies en een wonder komt.
En al waj' zeggen zet mien geleuf
as beeld dat waekt op mien stille pad.

Ik hool van jow. Ie liggen in de tuunstoel,
en je hanen slaopen in je schoot, liekwit.
Mien leven rust as een zulveren spoel
in jow macht. Et draod los dat an je vaastezit.

*

As een heugenschop zo mild
roeken de mimosa's in de kaemer.
Mar oons geleuf staot in de rozen,
en oons groot gelok is jong.

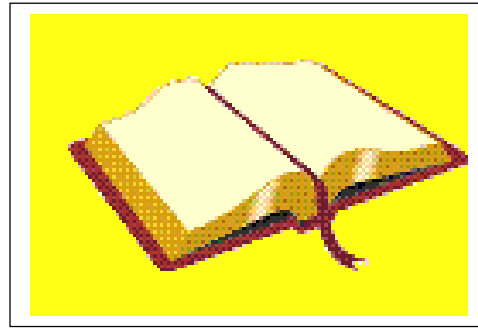
Is oons gelok ommestraold mit locht?
Nee, veur oons alliend een eerste roepen,
dit stillestaon op witte stoepen,
waor de diepe tempel an ligt.

Dat waachten an de raand van now,
tot de God oons et riepe zaod
uut zien hoge pilaorehuus
die rozen, rood, integenstri'jt.

*

Mar ik veurvuul dat in twielochten,
oonze zielen heur tonen zullen.
En uut mientes en uut jowes
zullen gestalten van stilte stiegen
die mekeer zaachte integengoelen...

De Stellingwarver Biebel

Een brotien Grieks vleis (σαρξ, sarx)...

Et Griekse woord 'sarx' komt nog al gauw es veur in et (Griekse) Ni'je Testament. Et wodt gewoonlik vertaeld mit et woord 'vleis', mar et woord sarx het vule meer betekenissen. Uut et Grieks-Engels woordeboek:

1. flesh (the soft substance of the living body, which covers the bones and is permeated with blood) of both man and beasts
2. the body
 - 2.a. the body of a man
 - 2.b. used of natural or physical origin, generation or relationship
 - 2.b.1. born of natural generation
 - 2.c. the sensuous nature of man, "the animal nature"
 - 2.c.1. without any suggestion of depravity
 - 2.c.2. the animal nature with cravings which incite to sin
 - 2.c.3. the physical nature of man as subject to suffering
3. a living creature (because possessed of a body of flesh) whether man or beast
4. the flesh, denotes mere human nature, the earthly nature of man apart from divine influence, and therefore prone to sin and opposed to God

Bi'j et zuken naor zoe'n woord mit meer betekenissen kwawwe in oons prachtige Stellingwarfse Woordeboek wat reers tegen, bi'j et lemma: trekken. De woordeboekemaeker was hier de tel even kwiet bi'j alle meugelikheden van dit woord, al hielemaole aj' de Dikke naast de Dunne leggen. Mar ofzien van et verhaspelen van de cieferties kent et woord 'trekken' bi'j oons roegweg zoe'n 30 verschillende betekenissen. Een hiele kunst veur een vertaeler om de ienigste goeie betekenis (seins nuaanse) daor uut te zuken..!

Now, bi'j'm weer hielemaole bi'jpraot mit wawwe daegs tussen et gewone wark deur, daon hebben en an 't doen binnen.

Tot de aandere maond mar weer.

f&p

Et wodt een sobere toekomst

(Op de jaorvergeerdering van de Skrieversronte -oepe-)

Wi'j' reageren op disse stelling of wi'j' aandere wat An de liende hangen...? Dat kan in 't Nederlaans, et Fries of – bi'j' veurkeur – in 't Stellingwarfs. Veur de aorigheid mag et vanzels ok nog wel es wat een aander taeltien wezen. Et gebruik van niet-Stellingwarfse bi'j'dregen wodt trouwens wel een betien in de haand holen. Opsturen naor: info@stellingwerfs-eigen.nl

Et archief van dit maandblad kuj' vieren op www.stellingwerfs-eigen.nl

Aj' dit blattien niet meer in je aemelbusse hebben willen of weej' nog iene die 't misschien ok (graeg) lezen wil, doe dan mar even een berichien naor info@stellingwerfs-eigen.nl

Et is de bedoeling dat iederiene die wat te schrieven het (een appatte tekening of foto mag ok), dat opsturen kan (in Word-fermaot) en dat et dan zonder vorm van redaktie altied en zonder korrekte(*) plaetst wodt. Altied, wil in dit geval zeggen, ja altied, behalven as et bi'j'glike vluken, schellen, raozen, tieren of dat soorte van rarigheid is zoas dat in de daegelikse ommegang mit mekeer ok niet gebruikelik is. Mar et moet - an de aandere kaante - wel wat lieden kunnen... Een betien reklame, bi'j'glike je eigenmaekte sjem anpriezen of je bedrief gewoon es in de kiekerd zetten, kan ok mar et moet vanzels niet allieend een adverteensieblad wodden.

() Aj' liever hebben dat de roegste schrieffouten d'r even uuthaeld wodden dan moej' dat even angeven.*

Et is de bedoeling dat alleman kaant-en-klaore stokken of stokkies opstuurt. Et ienigste wat de redaktie d'r an dot is et in- en anneneer plakken, wat deengies in rebrieken bi'jenneer zetten, et iedere maand as aemel rondsturen en et as archief op internet beweren en daor ok beschikber maeken om een nommer naor je toe haelen te kunnen (downloaden) as een dokement in DOC- en PDF-fermaot. De voertael is Stellingwarfs (vanzels) mar Fries, een stokkien Nederlaans of een aandere - veur oons - leesber taeltien mag ok wel een keer. As et mar wel raekvlakken het mit wat d'r op tael- of kultuurgebied leeft in Stellingwarf.

PAS OP: Iederiene stuurt veur 100% eigen verantwoordelikhied wark in..! Dat gelt liekewel inhooldelik as veural ok mit et oge op auteursrechten...! De redaktie/uitgever nemt hier gienertied verantwoording veur mar schoeft die deur naor de instuurder. De grootte van een dokement het binnen roeme greenzen, gien beparking.

Mitteneer en veurenneer

* Aende *